

До разової спеціалізованої
вченої ради
ДФ 2023-24
Національного юридичного
університету імені
Ярослава Мудрого

ВІДГУК
на дисертацію Григоренка Андрія Олександровича
на тему «Використання методу реконструкції під час проведення слідчих
(розшукових) дій», підготовлену на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми не викликає сумнівів. Нині потреби практичної діяльності у боротьбі зі злочинністю обумовлюють необхідність розробки нових або суттєвого удосконалення існуючих методів, засобів, та прийомів, що використовуються під час проведення слідчих (розшукових) дій, діяльності з розслідування кримінальних правопорушень з метою досягнення завдань кримінального провадження. До таких завдань належить і визначення сутності та особливостей реалізації методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, розробка та формування науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення застосування методу реконструкції.

Нагальність дослідження обумовлена тими обставинами, що правова система нашої держави та правозастосовна практика зазнає численних змін з метою забезпечення євроінтеграційного напрямку розвитку України, гарантування принципу верховенства права. Складність реалізації поставлених завдань пов'язана із повномасштабним вторгненням російської федерації 24 лютого 2022 року, необхідності протидіяти збройній агресії й забезпечення ефективного розслідування воєнних злочинів країни агресора та інших кримінальних правопорушень, вчинених за умов воєнного стану в Україні. За таких умов потрібні нові, інноваційні підходи щодо вирішення поставлених

завдань – як у кримінальному процесуальному законодавстві, правозастосовній діяльності, так й освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю.

Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що дисертаційне дослідження **Григоренка Андрія Олександровича** є актуальним та присвячене визначенню сутності та особливостей реалізації методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, розробці та формуванню науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення процесу застосування методу реконструкції.

Актуальність обраної теми дослідження аргументується й тим, що обрана тема дослідження пов'язана із виконанням завдань, *визначених у наукових програмах, планах, темах*. Зокрема, дисертація виконана згідно з планом наукових досліджень кафедри криміналістики Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого відповідно до цільової комплексної програми «Проблеми криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції» (номер державної реєстрації 0111U000956). Тема дисертаційної роботи затверджена вченою радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 4 від 22 листопада 2019 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані здобувачем, є обґрунтованими і достатньо переконливими. Для досягнення поставленої мети з точки зору методології дисертаційне дослідження А.О. Григоренка базується на основі діалектичного методу пізнання соціальних явищ і процесів з використанням широкого спектру як загальнонаукових, так і спеціальних правових методів наукового пізнання, які дали змогу оптимально врахувати специфіку об'єкта, предмета, мети й завдань дослідження. Визначені здобувачем у дисертації методи використано у дисертації в їх взаємозв'язку і взаємозалежності, з доволі коректним підходом, що забезпечило належний рівень повноти, об'єктивності та достовірності результатів наукового пошуку.

Заслуговує на увагу проведений аналіз наукових розробок та дисертаційних праць відповідно до предмету дослідження, які виконувалися в Україні та в іноземних державах, що вказує на врахування здобувачем наявних тенденцій розвитку у вітчизняному та міжнародному правовому регулюванні та практиці реалізації криміналістичних засад – щодо з'ясування особливостей використання методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Дисертант у роботі використав належні емпіричні джерела: результати проведеного анкетування 156 слідчих та аналізу 179 протоколів проведення слідчих (розшукових) дій, а саме огляду місця події, слідчого експерименту, допиту та пред'явлення для впізнання.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Результатам дисертаційного дослідження А.О. Григоренка характерний належний ступінь наукової новизни, який визначається тим, що на основі ґрунтовного вивчення законодавства, наукових праць, слідчої, судової та експертної практики, у дисертаційній роботі комплексно досліджено метод реконструкції, визначено його сутність, ознаки і види, встановлено особливості його практичної реалізації під час здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних (слідчих) розшукових дій, а також особливості використання методу реконструкції під час практичного застосування положень криміналістичної дидактики. У дослідженні сформульовано й обґрунтовано низку нових положень і висновків, зокрема:

вперше:

– надано авторське визначення реконструктивної діяльності. Реконструктивна діяльність – це цілеспрямована, свідома, вольова форма активності особи спрямована на відтворення об'єктів, предметів, явищ, процесів, з метою їх подальшого дослідження та (або) використання;

– розроблено класифікацію реконструктивної діяльності. Виділено види реконструктивної діяльності відповідно до таких класифікаційних груп: за

формою проведення; за формою моделей, в яких виражаються результати реконструкції; за об'єктом реконструкції; за слідчою (розшуковою) дією під час якої проводиться реконструкція; за ступенем впливу на об'єкт реконструкції; за суб'єктом реконструктивної діяльності; за формою фіксації результатів реконструктивної діяльності під час кримінального провадження; за значенням під час проведення слідчих (розшукових) дій; за ступенем загальності проведення реконструктивної діяльності та ін.;

– виділено ознаки методу реконструкції, які відмежовують його від моделювання, а саме: реконструкція має ретроспективний характер; в результаті застосування реконструкції відтворюється певний об'єкт, а не створюється новий; реконструкція лежить в основі здійснення як окремих слідчих (розшукових) дій, так і розслідування кримінального правопорушення взагалі; процес провадження реконструкції має відповідний порядок, методичні рекомендації та суб'єктів;

– визначено особливості застосування детективом методу реконструкції, що зумовлено його двоєдиним процесуальним статусом, а саме поєднанням функцій слідчого і працівника оперативного підрозділу;

– запропоновано доповнення положень статті 237 КПК України частиною 8 у такій редакції "Під час проведення огляду місця події, після здійснення фіксації місця розташування необхідних об'єктів, з метою найбільш повного з'ясування обставин справи, слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст мають право здійснювати дії експериментального характеру, які не являють собою окремої слідчої (розшукової) дії, про факт, хід та результати проведення яких вносяться відомості до протоколу проведення огляду місця події";

– встановлено особливості реалізації методу реконструкції під час здійснення окремих негласних слідчих (розшукових) дій, а саме обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного) засобу, зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем. Конфіденційність проведення негласних

слідчих (розшукових) дій встановлена як ознака, що впливає на об'єктивність здійсненої реконструкції.

Ряд наукових положень за змістом рубрики «наукова новизна» характеризуються як такі, що були удосконалені або дістали подальший розвиток, що відображено за змістом дисертаційного дослідження.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, у наукових працях. Основні результати наукового дослідження опубліковано в 21 науковій публікації за темою дисертації, серед яких чотири наукові статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, одна наукова стаття опублікована у науковому виданні іноземної держави (Польща), одна стаття – в міжнародному журналі, що індексується у наукометричній базі Web of Science, один розділ у колективній монографії за проблематикою дослідження, 14 наукових праць – у збірниках наукових доповідей оприлюднених на науково-практичних конференціях та круглому столі. Вивчення наукових публікацій ще раз переконує у ґрунтовності та всебічності проведеного наукового дослідження.

Таким чином, ознайомившись із дисертацією та публікаціями Григоренка Андрія Олександровича з теми дослідження можна прийти до висновку, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, переважно є обґрунтованими, об'єктивними, достовірними та містять елементи наукової новизни.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації впроваджено та можуть бути використані: у науково-дослідній сфері – у процесі подальшого дослідження особливостей та проблем використання методу реконструкції; у нормотворчій діяльності – при внесенні змін до існуючих та створенні нових нормативно-правових актів, що регулюють не лише процес здійснення досудового розслідування, але й провадження інших видів юридичної діяльності та реалізації положень криміналістичної дидактики; в практичній діяльності – шляхом врахування рекомендацій щодо здійснення

реконструктивної діяльності в процесі провадження слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; в навчальному процесі – для вдосконалення і підвищення ефективності практичної реалізації положень криміналістичної дидактики як під час викладення «Криміналістики», так і інших навчальних дисциплін, а також при підготовці підручників та навчальних посібників.

Оцінка змісту дисертації. Структура дисертаційної роботи Григоренка Андрія Олександровича відповідає встановленим вимогам. Вона структурована і складається з анотації, вступу, трьох розділів (що охоплюють десять підрозділів), висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел складається з 265 найменувань.

Дисертація виконана державною мовою.

Автор системно і логічно відобразив зміст наукового дослідження, який включає в себе послідовне вирішення проблем згідно предмета дослідження. Послідовно та змістовно розкрито мета і завдання дослідження з відображенням їх у висновках до розділів і загальних висновках, що сприяє легкості та цілісності сприйняття наукового доробку. Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження достатньо обґрунтовані здобувачем в тексті поданої праці.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати представленої дослідження. Анотація викладена державною та англійською мовами.

У *вступі* визначено об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання, наведено актуальність обраної теми та відомості про апробацію результатів дисертаційного дослідження та ін.

У *першому розділі* дисертації «Реконструктивна діяльність та її значення в теорії пізнання та юридичній практиці» розкриваються питання щодо визначення філософських і психологічних підходів до розуміння реконструктивної діяльності (підрозділ 1.1.), висвітлюються види

реконструктивної діяльності (підрозділ 1.2.), виокремлюється метод реконструкції та його співвідношення з методом моделювання (підрозділ 1.3), з'ясовується використання методу реконструкції в юридичній діяльності (підрозділ 1.4).

Заслуговує схвалення, що за змістом підрозділу 1.1 «Філософські і психологічні підходи до розуміння реконструктивної діяльності», у результаті проведених досліджень, автор формулює авторське визначення, що реконструктивна діяльність – це цілеспрямована, свідома, вольова форма активності особи спрямована на відтворення об'єктів, предметів, явищ, процесів, з метою їх подальшого дослідження та (або) використання (с. 29 дисертації).

Цілком слушно здобувач, за змістом підрозділу 1.2. дисертації, наголосив на питанні про визначення підстав для кваліфікації, формування класифікаційних груп та виокремленню видів реконструктивної діяльності. Здобувач вдало виокремлює види реконструктивної діяльності: 1) за формою проведення: ідеальна та матеріальна реконструкція; 2) за формою моделей, в яких виражаються результати реконструкції: ідеальні, матеріальні та комп'ютерні моделі; 3) за об'єктом реконструкції: реконструкція окремих предметів об'єктивної дійсності, які мають значення для розслідування кримінального правопорушення, реконструкція способу вчинення суспільно небезпечного діяння, реконструкція місця та обстановки вчинення кримінального правопорушення, реконструкція часу вчинення кримінально караного діяння, реконструкція особи, яка має значення для проведення розслідування суспільно небезпечного діяння; 4) за слідчою (розшуковою) дією під час якої проводиться реконструкція: реконструкція під час огляду місця події, реконструкція під час слідчого експерименту, реконструкція під час допиту, реконструкція під час пред'явлення для впізнання; 5) за ступенем впливу на об'єкт реконструкції: реконструкція та реставрація; 6) за суб'єктом реконструктивної діяльності реконструкція здійснюється: слідчим, прокурором, слідчим суддею, адвокатом (захисником), потерпілим, свідком, злочинцем, експертом, спеціалістом; 7) за формою фіксації результатів реконструктивної

діяльності під час кримінального провадження: реконструкція зафіксована у протоколі проведення слідчої (розшукової) дії, висновку експерта, ухвалі та рішенні суду; 8) за значенням під час проведення слідчих (розшукових) дій: реконструкція застосовується нарівні з іншими методами та реконструкція як метод, що повністю визначає структуру слідчих (розшукових) дій; 9) за ступенем загальності проведення реконструктивної діяльності: реконструкція під час окремої слідчої (розшукової) дії та реконструкція кримінального правопорушення взагалі (с. 42-43 дисертації).

З точки зору організації наукової роботи, слушно, що здобувач звертається до формування методологічних основ дослідження, а саме розкриває сутність методу реконструкції та його співвідношення з методом моделювання (підрозділ 1.3.). При розгляді взаємовідношення методу реконструкції та методу моделювання вірно відзначає, що досліджувані методи співвідносяться як поняття і його різновид (с. 47 дисертації). Також автор реставрацію розглядає як різновид реконструкції, яка, в свою чергу, є різновидом моделювання (с. 57 дисертації).

Сприяє формуванню повного уявлення про предмет дослідження зміст підрозділу 1.4. дисертації, який присвячений висвітленню питання про використання методу реконструкції в юридичній діяльності. Це зумовлено тим, що реконструкція лежить в основі не лише слідчої, але й детективної, прокурорської, адвокатської та суддівської діяльності (с. 57 дисертації). За змістом відповідного підрозділу здобувач розкриває особливості реалізації методу реконструкції у перелічених видах юридичної діяльності, акцентує увагу на їх спільних та відмінних ознаках.

У другому розділі висвітлюється проблематика використання методу реконструкції в слідчій діяльності. Надається характеристика: використання методу реконструкції під час проведення огляду місця події (підрозділ 2.1), використання методу реконструкції під час слідчого експерименту (підрозділ 2.2), використання методу реконструкції під час проведення допиту (підрозділ 2.3), використання методу реконструкції під час проведення пред'явлення для

впізнання (підрозділ 2.4), використання методу реконструкції під час проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій (підрозділ 2.5).

Змістовним та наповненим емпіричним матеріалом є підрозділ 2.1 дисертації «Використання методу реконструкції під час проведення огляду місця події», адже реконструкція є складовою частиною огляду місця події, який спрямований на відтворення подій кримінального правопорушення шляхом формування його ідеальної моделі та додаванням нових деталей до неї. За результатами проведеного дослідження цілком слушним є висновок здобувача, що реконструкція є не лише криміналістичним методом, який застосовується під час здійснення огляду місця події, а фактично є його фундаментальною основою (с. 99 дисертації).

Привертає увагу підрозділ 2.2 дисертації, у якому висвітлено використання методу реконструкції під час слідчого експерименту. Адже саме слідчий експеримент надає можливість особі, уповноваженій на розслідування суспільно небезпечного діяння, перевірити факти та відомості, які мають значення для справи. Зв'язок реконструкції із слідчим експериментом є двосторонній, що обумовлено ретроспективним характером процесу розслідування кримінального правопорушення. Результати зазначеної слідчої (розшукової) дії завжди мають значення для процесу розслідування, незважаючи на те, що він може бути як позитивним (підтвердження можливості вчинення відповідних дій або можливості існування певних явищ) так і негативним (спростування можливості вчинення дій та існування явищ). Як наслідок, в результаті проведення слідчого експерименту слідчий отримує відомості, які є основою для вдосконалення ідеальної моделі кримінального правопорушення, що утворилася у свідомості особи, уповноваженої на розслідування суспільно небезпечного діяння. Реконструкція з одного боку є основою для проведення слідчого експерименту, шляхом створення умов його проведення, які найбільш точно відповідають тим, що реально існували під час існування відповідних об'єктів, а з іншого боку є методом впорядкування та оцінки результатів здійснення зазначеної слідчої (розшукової) дії (с. 120-121 дисертації).

Використання методу реконструкції під час проведення допиту розкрито у підрозділі 2.3. дисертації, адже необхідність у застосування реконструкції в процесі допиту обумовлено його спрямованістю на отримання відповідних даних щодо дій, подій та об'єктів, які існували в минулому. Слушним є висновок автора, що реконструкція під час допиту має двоєдину природу, з одного боку вона виступає основоположним методом зазначеної слідчої (розшукової) дії, а з іншого – її результатом. В результаті проведення допиту слідчий за допомогою реконструкції доповнює вже існуючу у його свідомості модель кримінального правопорушення новими даними та фактами. Зазначений процес є основою для висунення нових припущень та подальшого планування здійснення досудового суспільно небезпечного діяння (с. 136 дисертації).

Під час висвітлення підрозділу 2.4 дисертації привертає увагу теза, що під час пред'явлення для впізнання здійснюється як ідеальна (уявна), так і матеріальна (реальна) реконструкція (с. 152 дисертації). У межах вказаного підрозділу здобувач розкриває особливості реалізації вказаних різновидів методу реконструкції.

Підрозділ 2.5. присвячений використанню методу реконструкції під час проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій. Здобувачем цілком слушно підкреслюється, що однією із ключових ознак, що впливає на об'єктивність реконструкції, яка реалізується під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, є конфіденційність їх проведення. Нерозголошення відомостей про проведення зазначених дій має своїм наслідком необізнаність особи, стосовно якої вони здійснюються, щодо їх провадження. Суб'єкт не вчиняє дій, спрямованих на приховання або спотворення відповідних файлів або відомостей, як наслідок, в результаті реконструкції слідчий (детектив) отримує об'єктивні відомості про вчинене суспільно небезпечне діяння.

Третій розділ дисертації присвячений проблематиці використання методу реконструкції у сфері криміналістичної дидактики. Висвітлюється використання методу реконструкції під час вивчення криміналістики у закладах вищої освіти (підрозділ 3.1); розглядаються інноваційні технології викладання криміналістики в сучасних умовах (підрозділ 3.2).

За змістом підрозділу 3.1. «Використання методу реконструкції під час вивчення криміналістики у закладах вищої освіти» здобувач цілком слушно зазначає, що застосування положень криміналістичної дидактики для забезпечення ефективної реалізації досудового розслідування кримінальних правопорушень та провадження інших видів юридичної діяльності є можливим лише шляхом реалізації методу реконструкції. Це зумовлено як ретроспективним характером процесу навчання і застосування здобутих навичок та умінь, так і ретроспективною спрямованістю процесу досудового розслідування (с. 191-190 дисертації).

Логічним є підхід здобувача, спрямований на висвітлення інноваційних технологій викладання криміналістики в сучасних умовах (підрозділ 3.2), що підкреслює перспективне значення проведеного дослідження. Адже цілком вірно підкреслено, що використання інноваційних технологій у викладанні криміналістики має своїм наслідком їх реалізацію під час юридичної діяльності уповноваженими суб'єктами, яка обумовлена попереднім вивченням особливостей користування зазначеними продуктами та набуття практичних навичок з їх застосування (с. 193 дисертації). Заслуговеє схвалення висновки автора, що «використання інноваційних технологій є необхідним для проведення найбільш повного та об'єктивного розслідування кримінального правопорушення. Викладання особливостей застосування інновацій є невід'ємною частиною криміналістичної дидактики. Реалізація інноваційних технологій відбувається за допомогою методу реконструкції, що зумовлено ретроспективною спрямованістю всього процесу досудового розслідування кримінального правопорушення» (с. 212 дисертації).

Важливо, що висновки, сформульовані дисертантом, відповідають отриманим результатам, завданням та меті дисертаційного дослідження. Автором використано значну кількість літературних джерел, законодавчі та підзаконні нормативні акти України, джерела іноземних держав.

Таким чином, дисертація відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Григоренка Андрія Олександровича щодо теоретичного узагальнення і вирішення наукового завдання, яке полягало у визначенні сутності та особливостей реалізації методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а також у розробці та формуванні науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення процесу застосування методу реконструкції, рекомендуються для використання у діяльності закладів вищої освіти, в науково-дослідницьких розробках наукових установ, дослідниками при написанні статей та монографій, плануванні досліджень по даному напрямку. Також цінними є рекомендації здобувача з метою підвищення ефективності досягнення завдань кримінального провадження – у нормотворчій та практичній юридичній діяльності.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Позитивно оцінюючи дисертацію Григоренка Андрія Олександровича, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. Здобувач, висвітлюючи наукову новизну, зокрема у рубриці «набули подальшого розвитку», зазначає, що мова йде про «розуміння реконструкції як методу, що реалізується під час практичного застосування положень змагальної криміналістики...» (с. 13 дисертації). Про важливість «змагальної криміналістики» автор неодноразово зазначає і на інших сторінках дисертації (с.с. 74, 76, 77, 81, 218). Однак, власне розуміння поняття «змагальна криміналістика» він не наводить. Під час прилюдного захисту дисертації бажано пояснити зміст поняття «змагальна криміналістика» та розкрити його взаємозв'язок із предметом дослідження.

2. Заслугує схвалення, що за змістом наукової новизни (рубрика «вперше»), а також у підрозділі 2.1 дисертації «Використання методу реконструкції під час проведення огляду місця події», здобувач формує пропозиції щодо доповнення положень статті 237 КПК України частиною 8 у

такій редакції «Під час проведення огляду місця події, після здійснення фіксації місця розташування необхідних об'єктів, з метою найбільш повного з'ясування подій кримінального правопорушення, слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст мають право здійснювати дії експериментального характеру, які не являють собою окремої слідчої (розшукової) дії, про факт, хід та результати проведення яких вносяться відомості до протоколу проведення огляду місця події» (с. 90 дисертації). За таких умов, на думку офіційного опонента, варто надати лаконічне роз'яснення, що слід розуміти під «діями експериментального характеру» на місці події. Та, відповідно – які дії експериментального характеру на місці події з боку слідчого, прокурора або за їх дорученням залученого спеціаліста – є недопустимими.

3. У продовження обговорення підрозділу 2.1 дисертації «Використання методу реконструкції під час проведення огляду місця події», привертає думка здобувача, що «метою здійснення огляду місця події є реконструювання особою, уповноваженою на розслідування кримінального правопорушення, обставин кримінального правопорушення» (с. 97 дисертації). Разом з тим, у ч. 1 ст. 237 КПК України визначено, що «з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей, документів та комп'ютерних даних». На думку офіційного опонента, мета будь-якого виду огляду, у тому числі й огляду місця події – повинна відповідати вимогам ст. 237 КПК України. А діяльність із реконструювання, що реалізується уповноваженими суб'єктами – один із способів її досягнення. Цікавить думка здобувача з даного приводу.

4. Цікавим та змістовним є підрозділ 3.1. дисертації «Використання методу реконструкції під час вивчення криміналістики у закладах вищої освіти». Автором досліджені такі аспекти проблематики як: використання інноваційних технологій під час навчання, вітчизняний та іноземний досвід під час вивчення криміналістики та ін. Однак, варто деталізувати, діяльність яких саме закладів вищої освіти (як України, так й іноземних держав) досліджувалася здобувачем? Можливо, виявлено й проблемні питання щодо

використання методу реконструкції під час вивчення криміналістики у закладах вищої освіти? Бажано отримати відповідь здобувача, зважаючи на ґрунтовність проведених досліджень.

У той самий час, зазначені зауваження носять дискусійний характер, відображають власну наукову позицію офіційного опонента і можуть слугувати підставою для наукової дискусії під час прилюдного захисту дисертації. Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Ідеї, думки, позиції, результати дослідження і тексти праць інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей або результатів без оформлення належного цитування. Дисертант відповідально дотримався норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дисертаційна робота Григоренка Андрія Олександровича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертація **Григоренка Андрія Олександровича** на тему **«Використання методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) дій»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. У ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем визначення сутності та особливостей реалізації методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, розробці та формуванні науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення процесу застосування методу реконструкції, з врахуванням їх взаємозв'язку.

2. Дисертація **«Використання методу реконструкції під час проведення слідчих (розшукових) дій»**, за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів

відповідає спеціальності 081 Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами і доповненнями) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор **Григоренко Андрій Олександрович** заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –
професор кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор
Л.В. Чорноус. 2023 р.

Юлія ЧОРНОУС

